

них цінностей, культури спілкування. Створення творчих умов є однією з шляхів розвитку людини як особистості. Викладач з перших годин знайомства зі студентами намагається розпізнати у них творчий потенціал та допомогти його розкрити та розвинути [3, с. 59-61].

Тому, ми вважаємо, велике значення має засвоєння гуманітарних знань, яке розширює внутрішній світ курсанта, сприяє розкриттю його творчих здібностей та розвитку резервного потенціалу.

Висновки і перспективи подальших розвідок у цьому напрямку. У нашому розумінні гуманітарні знання як одна із складової підготовки до виховної роботи курсантів з особовим складом є засвоєння морально – культурних цінностей, котрі необхідно донести до самосвідомості майбутніх офіцерів, сформувати якості особистості майбутнього офіцера (виховні, інтелектуальні, психічні, фізичні, моральні та інші), які забезпечують самореалізацію особистості в професійній діяльності.

Перспективним напрямком дослідження є розробка методів реалізації гуманітарних знань у навчальному та виховному процесі майбутніх офіцерів, формування гуманітарних знань не лише на гуманітарному факультеті, але й на інших факультетах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Гожиков В. Я. Гуманитарная подготовка будущих офицеров в контексте модернизационных преобразований высшей военной школы [Текст] / В. Я. Гожиков // Вестник Военного университета. – № 3 (27). – 2011. – С. 44 – 48.
2. Комогорова М. І. Педагогічне забезпечення міцності знань з предметів гуманітарного циклу у процесі навчання учнів основної школи: автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. пед. наук: спец. 13.00.09 «теорія навчання» [Текст] / М. І. Комогорова. – Харків, 2013. – С. 6.
3. Проблемы гуманитарного образования: ответы на вопросы [Текст] / Вестник ВГУ, Серия: проблемы высшего образования. – № 2. – 2006. – С. 51– 62.

О. Б. Кобзар,

кандидат медичних наук, доцент

С. В. Дорошенко,

кандидат медичних наук, доцент

Н. Ю. Радомська,

кандидат медичних наук, доцент

М. В. Пархоменко,

кандидат медичних наук, старший викладач

В. Ю. Єришов,

кандидат медичних наук

К. О. Прокопець,

кандидат медичних наук,

Національний медичний університет імені О. О. Богомольця

БОЛОНСЬКИЙ ПРОЦЕС І РЕФОРМУВАННЯ ПІДГОТОВКИ ЛІКАРІВ-ХІРУРГІВ В УКРАЇНІ

Україна визначила орієнтир на входження до єдиного європейського та світового освітнього простору через Болонський процес, який базується на автономії, організаційній свободі і достатньому фінансуванні університетів, їх відповідальності перед суспільством, ґрунтується на наукових дослідженнях і організаційній диверсифікації (1, 2, 3, 4, 5, 6, 7). На початок ХХІ сторіччя в Україні історично склалася і функціонує система вищої медичної освіти, яка навіть при неадекватному фінансуванні і матеріально-технічному постачанні все ж забезпечує певний рівень теоретичної і практичної підготовки лікарів-хірургів, котрі в умовах залишкового фінансування охорони здоров'я і незадовільному забезпеченні лікарень здатні і здійснюють хірургічну допомогу. Така підготовка спирається на визначення оптимального і досить значного часового терміну на оволодіння знаннями і вміннями з теорети-

чних анатомічних дисциплін, без яких неможливий перехід до клінічної і оперативної підготовки лікаря-хірурга; на вертикальній і горизонтальній інтеграції теоретичних анатомічних дисциплін і дотичних клінічних дисциплін, на дотриманні відповідних схем, обсягів і місця викладання теоретичних анатомічних дисциплін у навчальному плані підготовки лікаря, що забезпечують досягнення критичної маси знань студентами для переходу безпосередньо до оволодіння клінічними хірургічними дисциплінами.

Аналіз десятирічного досвіду організації навчання за Європейською кредитно-трансферною системою (ЄКТС) виявив позитивні сторони – це раціональний поділ навчального матеріалу дисциплін на модулі і перевірки якості засвоєння теоретичного і практичного матеріалу кожного модуля; використання більш широкої шкали оцінки знань і підвищення об'єктивності оцінювання знань студентів; вирішальний вплив суми балів, одержаних протягом семестру, на підсумкову оцінку з навчальної дисципліни; стимулювання систематичної самостійної роботи студентів протягом усього семестру; запровадження життєвих механізмів здорової конкуренції в навчанні; створення потреби у впровадженні активних методів та сучасних інформаційних технологій навчання; оптимізація контролю, психологічне розвантаження студентів в кінці семестру, скоротило непродуктивні втрати навчального часу (за рахунок ліквідації екзаменаційних сесій).

Аналіз досвіду засвідчив, що впровадження державними структурами ЄКТС без широкого обговорення, адміністративними методами, при детальному адміністративному і фінансовому контролі університетів призвели до невиконання планів реформування і спричинили нерівномірність конкуренції, як це прогнозувалось в резолюції конференції європейських вищих навчальних закладів і освітніх організацій (1). За десять років Так і не була розроблена система ринкових, юридично виважених заходів щодо працевлаштування випускників в медичних закладах, що зумовило відтік кваліфікованих лікарів і викладачів у більш заможні країни, значні бюджетні витрати України на підготовку фахівців для інших країн, а в сукупності з злочинним урядовим «реформуванням» призвело до катастрофічного стану національної системи охорони здоров'я.

Найбільше зауважень у викладачів викликає документ, що структурує всю підготовку фахівців-хірургів – навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар» у вищих навчальних закладах IV рівнів акредитації України за спеціальностями «лікувальна справа», «педіатрія», «медико-профілактична справа» (8). Попереднє керівництво МОЗ України без широкого обговорення в пресі, без наукового прогнозування і прорахування віддалених наслідків впровадило цей план в медичних університетах країни. В навчальному плані проглядає механістичний підхід до уніфікації назв дисциплін навчального плану МОЗ України і усередненого міфічного навчального плану європейського медичного університету. Проведене порівняння назв дисциплін, замість порівняння змісту навчальних програм і навчального матеріалу дисциплін університетів Європи і України. Запропонований підхід прогнозовано призвів до виникнення ситуацій, коли студенти спочатку вивчають оперативні методи лікування захворювань, не знаючи патофізіологічної і патологоморфологічної їх суті, не уявляючи клінічної картини і динаміки хвороб. Іншими словами, в навчальний план несе повне розбалансування і дезінтеграцію системи підготовки фахівців-хірургів, яка складалась багато років зусиллями не одного покоління видатних вітчизняних вчених і педагогів. Аналіз досвіду виконання цього навчального плану показав, що його впровадження призвело до порушення базових дидактичних принципів вищої медичної освіти – поступовості, адекватності, систематичності і доступності навчання, до зламу інтеграційних зв'язків між окремими дисциплінами та видами навчання, до зниження у студентів бажання та потреби навчатися і відчутного погіршення рівня теоретичної і особливо практичної підготовки лікарів-хірургів і фактичного зникнення викладання цілих розділів хірургічної наук.

Необґрунтований міждисциплінарний розподіл часу і закладене в навчальному плані розташування навчальних дисциплін закономірно призвело до значних незапланованих фінансових витрати для кардинального переоснащення сучасної вищої медичної школи України у відповідності з пропозиціями МОЗ України. Взагалі, викликає недовіру запропонований підхід до реформування, в якому відсутній економічний і соціальний аналіз запланованих змін, взагалі не проводиться економічний і фінансовий аналіз витрат модернізації вищої медичної

освіти, не доведений до широких кіл наукової і педагогічної громади соціальні і медичні наслідки постійного «реформування» вищої медичної освіти.

На нашу думку при справжньому реформуванні вищої медичної освіти України в європейському напрямі необхідно відкинути вузько відомчі інтереси і необґрунтовані пропозиції, що закладені попереднім МОЗ в навчальний план і інші документи, повернутись при проектуванні модернізації вищої медичної освіти до фундаментальних принципів Болонської конвенції 1999 р., поєднавши сучасні дидактичні підходи європейських медичних університетів з історичними надбаннями української школи підготовки лікарів-хірургів, яка функціонує на засадах зв'язку теорії і практики, професійної спрямованості, інтегративності, доступності, поєднанні індивідуального і колективного, динамічності змісту, форм, методів і утворює єдину систему професійної підготовки лікарів-хірургів. Аналіз сучасного і прогнозованого стану системи надання невідкладної і хірургічної допомоги в Україні, підготовки лікарів-хірургів в провідних хірургічних школах США і Європи незаперечно свідчить, що підготовку лікаря-хірурга необхідне здійснювати на кафедрах і підрозділах трьох взаємопов'язаних профілів, що забезпечують теоретичну і практичну підготовку студентів і інтернів на біологічному матеріалі, набуття студентами і інтернами хірургічних вмінь і навичок на експериментальних тваринах; експериментально-клінічну розробку, апробацію і впровадження новітніх хірургічних методів лікування з обов'язковою участю студентів і інтернів на всіх етапах.

ЛІТЕРАТУРА

1. Основні засади розвитку вищої освіти в Україні в контексті Болонського процесу (документи і матеріали 2003-2004 рр.) / За ред. В. Г. Кременя, М. Ф. Степко, Я. Я. Боллюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. – К.; Тернопіль: вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2004. – 147 с.
2. Болонський процес у фактах і документах / Упор. М. Ф. Степко, Я. Я. Боллюбаш, В. Д. Шинкарук та ін. – К.: Тернопіль: Вид-во ТДПУ ім. В. Гнатюка, 2003. – 52 с.
3. Журавський В. С., Згуровський М. З. Болонський процес: головні принципи входження в Європейський простір вищої освіти. – К.: ІВЦ, «Вид-во «Політехніка»», 2003. – 200 с.
4. Кремень В. Г. Болонський процес і стан вищої освіти в Україні // Міжнар. семінар «Вища освіта» в Україні та Болонський процес». Київ, 13–14 травня 2004р.
5. Указ Президента України від 17.02.2004 № 199/2004 «Про заходи щодо вдосконалення системи вищої освіти України».
6. Наказ МОН України від 23.01.2004 № 49 «Про затвердження Програми дій щодо реалізації положень Болонської декларації в системі вищої освіти і науки України».
7. Пидаєв А.В., Передній В.Г. Болонський процес в Європі. – Одеса: ОДМУ, 2004. – 190 с.
8. Наказ МОН України №539 від 08.07.2010 р. «Про внесення змін до навчального плану підготовки фахівців освітньо-кваліфікаційного рівня «спеціаліст» кваліфікації «лікар» у вищих навчальних закладах IV рівня акредитації за спеціальностями «лікувальна справа», «педіатрія», «медико-профілактична справа»

Н. П. Мешко,

*доктор економічних наук, професор,
завідувач кафедри менеджменту та туризму*

С. О. Козирєва,

магістр,

Дніпропетровський національний університет імені Олеся Гончара

ОСВІТНІЙ МЕНЕДЖМЕНТ: АКТУАЛЬНІ ПРОБЛЕМИ СТАНОВЛЕННЯ В УМОВАХ ІННОВАЦІЙНОГО РОЗВИТКУ

Необхідність пошуку нових форм і методів управління є основою реформ, що проводяться сьогодні в Україні. Освітній менеджмент, в основі якого лежать інноваційні технології – є однією з важливих сфер державного управління. Економічне зростання в країні залежить від того, якою буде рівень освіти громадян. Рівень освіти в країні, безумовно, впливає практично на всі сторони життя населення, на його свідомість, формування відношення до кардинальних суспільних трансформацій, якість життя, однак до останнього часу рівень ор-